

Riigikogu majanduskomisjoni istungi protokoll nr 134

Tallinn, Toompea ja videosild

Esmaspäev, 09. juuni 2025

Algus 11.10, lõpp 11.45

Juhataja: Marek Reinaas (esimees)

Protokollija: Maria Haas (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Õnne Pillak, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi

Komisjoni ametnikud: Piia Schults (nõunik), Mari Tänav (nõunik), Kiia Väli (konsultant)

Puudusid: Jaak Aab, Aleksei Jevgrafov ja Reili Rand

Kutsutud: Rahandusministeeriumi riigi osaluspoliitika ja riigihangete osakonna osaluspoliitika ja riigiabi valdkonna juht Kaupo Raag, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ettevõtluskeskkonna ja tööstuse osakonna rahvusvahelise koostöö nõunik Pedro Pokk (4. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Vabariigi Valitsuse algatatud konkurentsiseaduse täiendamise seaduse eelnõu (654 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
3. Vabariigi Valitsuse algatatud ehitusseadustiku ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (655 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
4. Arvamuse andmine Euroopa Liidu asjade komisjonile: Eesti seisukohad Euroopa Komisjoni teatise „Riigiabi meetmete raamistik puhta tööstuse kokkuleppe toetamiseks (Puhta tööstuse kokkuleppe riigiabi raamistik)“ eelnõu kohta
5. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Marek Reinaas teavitas, et käesoleval istungil 654 SE ja 655 SE arutelu ei avata, kuna justiits- ja digiministril ei ole võimalik osaleda. Minister tuleb eelnõusid tutvustama 16. juuni istungile. Käesoleval istungil määratakse ära juhtivkomisjoni esindajad.

Riigikogu majanduskomisjoni nädala (09.06.2025-15.06.2025) töökava

Majanduskomisjoni istung esmaspäev, 09.06.2025 kell 11.10

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Vabariigi Valitsuse algatatud konkurentsiseaduse täiendamise seaduse eelnõu (654 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
3. Vabariigi Valitsuse algatatud ehitusseadustiku ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (655 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
4. Arvamuse andmine Euroopa Liidu asjade komisjonile: Eesti seisukohad Euroopa Komisjoni teatise „Riigiabi meetmete raamistik puhta tööstuse kokkuleppe toetamiseks (Puhta tööstuse kokkuleppe riigiabi raamistik)“ eelnõu kohta
5. Info ja muud küsimused

Majanduskomisjoni istung teisipäev, 10.06.2025 kell 14.00

1. Isamaa fraktsiooni algatatud raamatupidamise seaduse muutmise seaduse bürokraatia vähendamiseks eelnõu (600 SE) teise lugemise ettevalmistamine
2. Vabariigi Valitsuse algatatud tarbijakaitseseaduse § 4 muutmise seaduse eelnõu (624 SE) teise lugemise ettevalmistamine
3. Harjumaa IV Omavalitsuspäeva „Liikuvuse väljakutsed muutuva asustuse tingimustes“ deklaratsiooni tutvustus
4. Info ja muud küsimused

Majanduskomisjoni istung neljapäev, 10.06.2025 algusega 15 min pärast täiskogu istungi lõppu, kuid mitte hiljem kui kl 14:00

1. Keskerakonna fraktsiooni algatatud liikluskindlustuse seaduse täiendamise seaduse (kergliikurite kindlustamine) eelnõu (631 SE) esimese lugemise ettevalmistamine
2. Vabariigi Valitsuse algatatud tarbijakaitseseaduse § 4 muutmise seaduse eelnõu (624 SE) teise lugemise ettevalmistamine
3. Info ja muud küsimused

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Örne Pillak, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

2. Vabariigi Valitsuse algatatud konkurentsiseaduse täiendamise seaduse eelnõu (654 SE) esimese lugemise ettevalmistamine

Otsustati:

2.1. Määrata juhtivkomisjoni esindajaks Marek Reinaas (konsensus: Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Örne Pillak, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

3. Vabariigi Valitsuse algatatud ehitusseadustiku ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (655 SE) esimese lugemise ettevalmistamine

Otsustati:

3.1. Määrata juhtivkomisjoni esindajaks Urve Tiidus (konsensus: Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Örne Pillak, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

4. Arvamuse andmine Euroopa Liidu asjade komisjonile: Eesti seisukohad Euroopa Komisjoni teatise „Riigiabi meetmete raamistik puhta tööstuse kokkuleppe toetamiseks (Puhta tööstuse kokkuleppe riigiabi raamistik)“ eelnõu kohta

Rahandusministeeriumi riigi osaluspoliitika ja riigihangete osakonna osaluspoliitika ja riigiabi valdkonna juht **Kaupo Raag** andis ülevaate eelnõust ning Vabariigi Valitsuse seisukohtadest (lisa 1).

Mario Kadastik lausus, et puhta tööstuse kokkuleppe riigiabi raamistikus on tuumaenergia ära toodud erisusega, et seda võib SMR-tehnoloogia kontekstis kasutada, kuid see vajab erietsust iga konkreetse kaasuse puhul. Kõneleja leidis, et Eesti seisukohti võiks täiendada sellega, et kõne all ei ole mitte ainult taastuvenergia, vaid emissioonivaba energia. Sellisel juhul ei hakata eristama päikese-, tuule-, tuumaenergiat jne, vaid neile kehtivad võrdsed tingimused. Konkreetse seisukohana võiks lisada, et Eesti esindab seda, et tuumaenergia on samaväärne taastuvenergiaga ning see ei peaks olema eritingimustega. Lisaks soovis kõneleja teada, kas uute energiataristute rajamisel kehtib samuti reegel, et toetatavad projektid peavad olema töövalmis 36 kuud pärast riigiabi andmist.

Kaupo Raag vastas, et 36 kuu reegel hõlmab muud tööstust, kuid energeetikal on eraldi reegel. Seega nt meretuulepark ei pea 36 kuu reegli sisse mahtuma.

Mario Kadastik tundis huvi, kas tuumajaama puhul kehtib samuti muu reegel.

Kaupo Raag ütles, et ta ei oska koheselt vastata, kas erisus oli ainult tuuleenergial või energeetikal laiemalt.

Mario Kadastik sõnas, et kui erisus on ainult tuuleenergial, siis oleks ettepanek muuta reegel tehnoloogianeutraalseks. Lisaks tõi ta välja, et hetkel on ette nähtud ajaraami piirangud ehk et CFD (hinnavahelepingud) laadseid lepinguid üle 25 aasta teha ei saa. CFD raames peaks olema lubatud anda laenu ka puudujääva raha osas. See ei pea olema subsidium, vaid võib olla ka madala intressiga laen ning sellisel juhul ei ole laenu tähtajal piirangut.

Kaupo Raag lausus, et Kliimaministeerium vaatas selliseid detaile süvitsi.

Mario Kadastik uuris, millal Kliimaministeerium ajaliselt detaile analüüsis.

Kaupo Raag vastas, et teemat käsitleti umbes aprilli keskpaigast kuni mai teise nädalani.

Mario Kadastik leidis, et selle teema peaks üle täpsustama. Riik on võtnud põhimõtte, et dotatsioone enam ei maksta. Kuna see erineb tavapärasest Euroopa käitumisest, võiks selles osas saada konkreetse õigusselguse. Seega Eesti peaks toetama põhimõtet, et laenudele saaks anda ka pikema tähtaja.

Marek Reinaas tegi ettepaneku toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti, arvestades istungil välja toodud täiendustega, mille täpne sõnastus vaadatakse üle järgneval komisjoni istungil.

Mart Maastik avaldas arvamust, et Isamaa fraktsioon ei toeta kindlasti turu tasakaalu moonutamise jätkamist ning vaadates maailmas toimuvat, siis on keeruline mõista, kuidas Euroopa Liit sellega jätkab. Suurem osa maailmast on läinud teist teed. Hetkel tegeletakse

iseenda konkurentsivõime kahjustamisega. Turu tasakaalu moonutamine on mõistetamatu, kuna riigis on niigi probleemid, et juhitavat energiat on vähe ning juhitamatut jällegi palju. Endiselt jätkab Euroopa Liit raha turule paiskamisega selleks, et juhitamatut energiat juurde toota. Aruteluga kaasnev ainus mõistlik teema on, et tuumaenergia tuleks samuti vaatevälja lisada.

Urve Tiidus uuris seoses strateegilise reservi lepingutega, kust tuli idee teha lepingud üheks aastaks ning hakata hiljem halduskoormust tõstes neid iga kord läbi rääkima.

Kaupo Raag vastas, et mõte on, et Euroopa Komisjon püüab strateegilise reservi meetmetega turule võimalikult vähe sekkuda. Peab olema hästi põhjendatud, miks liikmesriik soovib üldse strateegilist reservi turule tuua. Süsteemi võimekuse analüüsi vaadatakse üheaastase perioodi jooksul ehk kas sellel aastal jääb süsteemis võimekust puudu. Kui jääb, siis lubatakse strateegilist reservi turule, kui ei jää, siis mitte. Eesmärk on, et strateegilise reserviga elektriturgu võimalikult vähe manipuleerida.

Urve Tiidus küsis, kes iga-aastase ülevaatamisega tegeleb.

Kaupo Raag vastas, et siseriiklikku süsteemivõimekuse analüüsi teeb Elering AS ning üleeuroopalist analüüsi süsteemioperaatorite katusorganisatsioon.

Mario Kadastik lausus, et ka hetkel on olukord, kus sagedusreservide turul on mõned turuosalisel väga pahased, et Kiisa avariireservelektrijaam on turul pakkumas reservi. Selle põhjus on süsteemi defitsiit. Tegelikult soovivad ka operaatorid ja bilansihaldurid, et oleks võimalikult lühiajaline periood, kus riik või süsteemioperaator sekkuks. Soovitakse, et turg toimiks naturaalselt.

Rene Kokk sõnas, et nii kõneleja ise kui ka Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon ei toeta Eesti seisukohti. Peamine argument on, et taas nähakse ette meretuuleparkide toetamine, mis ei ole mõistlik.

Mario Kadastik ütles, et põhimõtteliselt oleks meetme raames võimalik riigiabiluba taotleda, kuid see ei tähenda, et riik läheks seda pakkuma. Valitsuse poliitika on pigem minna seda teed, et pakkuda puudujääva turult saadava raha korral võimalust laene refinantseerida ehk saada uus laen.

Otsustati:

4.1. Toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti, arvestades istungil välja toodud täiendustega, mille täpne sõnastus vaadatakse üle järgneval komisjoni istungil (poolt 5: Mario Kadastik, Õne Pillak, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi; vastu 2: Rene Kokk, Mart Maastik; erapooletuid 0).

5. Info ja muud küsimused

Komisjoni liikmed arutasid küsimusi seoses menetluses olevate eelnõudega.

(allkirjastatud digitaalselt)
Marek Reinaas
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Maria Haas
protokollija